

Č. 10.515.

Pojištění nemocenské, invalidní a starobní: * Pojištěnec, jehož příslušník rodiny na poukaz okresní nemocenské pojišťovny podle § 150 zákona o pojištění zaměstnanců pro případ nemoci, invalidity a stáří č. 221/1924 Sb. léčen byl ve veřejné nemocnici, není povinen nahraditi nemocnici rozdíl mezi skutečnými náklady ošetřování a tím, co pojišťovna nemocnici podle § 150 cit. zák. zaplatila.

(Nález ze dne 4. května 1933 č. 7365.)

Věc: Štěpán R. v R. a Jan B. v H. proti zemskému úřadu v Bratislavě o náhradu léčebného.

Výrok: Naříkaná rozhodnutí zrušují se pro nezákonnost.

Důvody: Ve státní nemocnici v Bratislavě byli ošetřováni v roce 1930 Pavel R., syn st-le Štěpána R., 14 dnů a Kristina B., manželka st-le Jana B., 20 dnů. Při denním léčebném 28 Kč činila jeho úhrnná částka u prvního 392 Kč, u druhé pak 560 Kč. Na toto léčebné zaplatila okresní nemocenská pojišťovna v S. 28 Kč, resp. 40 Kč. Neuhrazen zůstal zbytek u Pavla R. 364 Kč a u Kristiny B. 520 Kč. Na žádost správy jmenované nemocnice uložil okresní úřad v S. st-lům, aby tyto neuhrazené zbytky zaplatili nemocnici do 15 dnů pod exekucí. Námitky podané jimi proti těmto vyzváním zamítl okresní úřad v Senici v podstatě z těchto důvodů: Uplatňované námitky, že st-lé jako členové okr. nemoc. pojišťovny v S. nejsou povinni platiti léčebné útraty, resp. jejich část nezaplacenou okr. nemoc. pojišťovnou, nemají opory v příslušných zákonných předpisech. Vstoupením v platnost zák. č. 221/24, t. j. dnem 1. července 1926, zanikla totiž všechna práva pojištěnců, zaručená jim starými pojišťovacími zákony, a tedy i výhody plynoucí z ustanovení §§ 58 a 59 zák. čl. XIX: 1907. Cit. zákon praví v § 150 jasně, že okr. nemoc. pojišťovna není povinna hraditi léčebné za ošetřování rodinných příslušníků, a jen tehdy, když sama pošle takového rodinného člena do nemocnice, je povinna přispívati na léčení částkou stanovenou min. zdrav. v dohodě s min. soc. péče, kterýžto příspěvek činí t. č. 2 Kč denně. Není proto zákonného ustanovení, které by majetného rodinného příslušníka (nikoli tedy řádného člena pojišťovny), resp. jeho k placení schopnou a k placení povinnou rodinu osvobozovalo od zaplacení zbytku léčebných útrat ošetřováním rodinného příslušníka vzniklých. Nař. rozhodnutími potvrdil zemský úřad v Bratislavě tato rozhodnutí ze správných jejich důvodů.

O stížnostech uvažoval nss takto:

Z vyličeného děje jest zřejmo, že není sporu o tom, že oba st-lé jsou pojištěnci okr. nemoc. pojišťovny, a že jejich příslušníci byli na poukaz této pojišťovny léčení a ošetřováni ve veřejné nemocnici. V těchto sporech jde toliko o rozhodnutí otázky, zda st-lé jako pojištěnci okr. nemoc. pojišťovny jsou povinni zapraviti veřejné nemocnici za své rodinné příslušníky na poukaz pojišťovny v ní léčené rozdíl mezi ošetřovací sazbou a úhradou, kterou jí zaplatila příslušná okr. nemoc. pojišťovna. Žal. úřad dospěl v nař. rozhodnutích ke kladné odpovědi na tuto otázku z úvahy, že není zákonného ustanovení, které by osvobozovalo osobu,

k placení léčebného za rodinného příslušníka povinnou a schopnou od placení zbytku léčebného, neuhrazeného náhradovou částkou poskytnutou pojišťovnou podle § 150 zák. č. 221/24. Stížnosti shledávají v této odpovědi nezákonnost a snaží se dovodit z jednotlivých ustanovení tohoto zákona, upravujících nároky st-lů jako pojištěnců v příčině léčení jejich rodinných příslušníků, že uložené jim náhradní povinnosti nemají, a že nemocnice není oprávněna onu diferenci léčebného od nich požadovati.

Uvedenou spornou otázku dlužno řešiti na podkladě zák. z 9. října 1924 č. 221 Sb. ve znění zák. z 8. listopadu 1928 č. 184 Sb., ježto rodinným příslušníkům obou st-lů bylo poskytováno léčení a ošetřování ve veřejné nemocnici na poukaz příslušné okr. nemoc. pojišťovny, daný podle cit. zák., a jde tedy o úhradu útrat nemocničního léčení podle tohoto zák. Podle § 2 uvedeného zák. jest podrobena pojištění pro případ nemoci, invalidity a stáří skupina zaměstnanců tam označená, a to obligatorně ex lege. Pokud jde o pojištění nemocenské, jsou v § 23 a násl. uvedeny jako nositelky tohoto pojištění nemocenské pojišťovny, které jsou určeny k tomu, aby toto pojištění prováděly, resp. pokladny, které jsou k tomu připuštěny. V §§ 95 až 105 jsou pak normovány nároky pojištěnců, vyplývající z jejich nuceného nemocenského pojištění společným označením povinné dávky, které jest nemocenská pojišťovna povinna jim poskytovat.

Podle § 95 I. č. 1, 2. odst., má pojištěnec mimo jiné také nárok na nemocenské ošetřování příslušníků své rodiny, za které se pokládají ve smyslu tohoto zák. osoby, které žijíce ve společné domácnosti s pojištěncem, jsou převážně odkázány výživou na jeho mzdu a nemají nároku na pojištěnou dávku z vlastního pojištění, jsou to zejména manželka (manžel) a děti manželské (§ 96 odst. 1 lit. a), b). Z ustanovení těchto vysvítá jasně úmysl zákona, aby zajistil určitému okruhu osob, které si opatřují svůj příjem v podstatě zpravidla zužitkováním své pracovní síly, v případě onemocnění jich, resp. jejich rodinných příslušníků po dobu nemoci zdarma lékařskou pomoc, potřebná léčiva, a jiné terapeutické pomůcky (nemocenské ošetřování) nejdéle na jeden rok (§ 95). Zásadně stejný nárok na takovéto dávky po stejnou dobu náleží pojištěnci podle § 97 odst. 3 pro jeho rodinné příslušníky. Co se týče nákladů za léčení a ošetřování příslušníků rodiny ve veřejných nemocnicích, ustanovuje § 150, že pojišťovna je platiti nemusí. Poskytne-li se však na poukaz její léčení a ošetřování, je pojišťovna povinna nahraditi nemocnici určitou část nákladů za léčení a ošetřování podle poslední třídy, až do uplynutí lhůty § 95 I, č. 2 (jednoho roku). Výši této náhradové částky, jež nemá převyšovati úspory, které pojišťovna docílila ústavním léčením nemocného příslušníka rodiny, určí min. zdrav. v dohodě s min. soc. péče.

Z těchto ustanovení plyne, že nárok příslušející osobě podrobené pojištění a pojištěné podle § 2 proti okr. nemoc. pojišťovně jako nositelce pojištění nemocenského podle § 23 na bezplatné léčení a ošetřování jejího rodinného příslušníka v případě jeho onemocnění (§§ 95 I, č. 1, 96 a 97), jest nepodmínečný a že jest zejména na majetkových poměrech pojištěnce úplně nezávislý. Pojišťovně jest vyhrazeno, aby tento nárok pojištěncův a zákonem jí uloženou povinnost poskytnouti léčení a oše-

tření jeho rodinnému příslušníku splnila buď tím, že mu poskytne zdarma lékařskou pomoc, léčiva a terapeutické pomůcky při ošetřování domácím (§ 95), nebo že ho poukáže k léčení a ošetřování do veřejné nemocnice (§ 150). Leč ani v takovémto případě nemůže býti uložena pojištěnci okr. nemoc. pojišťovny podle ustanovení zák. č. 221/24 ve znění novely k němu č. 184/28 jakákoli náhrada útrat ošetřovacích, vzniklých léčením a ošetřováním jeho rodinného příslušníka ve veřejné nemocnici, neboť podle § 150 nabývá tato nemocnice, je-li v ní léčen a ošetřován příslušník rodiny pojištěncovy na poukaz pojišťovny, právní nárok na náhradu útrat tím vzniklých jediné proti pojišťovně nikoli však také proti pojištěnci, ježto pojištěnec má zákonný nárok proti pojišťovně, aby příslušníku jeho rodiny bylo poskytnuto bezplatně jeho léčení a ošetřování v nemoci.

Z toho vyplývá, že veřejná nemocnice jest po zákonu oprávněna požadovati náhradu léčebného a ošetřovacího za příslušníka rodiny pojištěncovy toliko od pojišťovny. Ustanovení § 150, podle něhož pojišťovna není povinna nahraditi nemocnici celý náklad léčení a ošetřování rodinného příslušníka, nýbrž toliko určitou část tohoto nákladu, má zřejmě jen za účel, aby pojišťovnám byla poskytnuta finanční výhoda. Předpisem tímto nebylo však zamýšleno a není to v něm ani nijak vyjádřeno; že by břímě pojišťovnou neuhrazené části onoho nákladu mělo býti přesunuto na pojištěnce.

Pro opačné mínění nelze ani v § 150, ani v žádné jiné normě zákona o sociálním pojištění najíti nějakou oporu. Kdyby byl zákonodárce takovýto přesun zamýšlel, pak byl by to musil také v zákoně pozitivním předpisem vyjádřiti. To se však nestalo. Argumentaci žal. úřadu, že není zákonného ustanovení, které by pojištěnce osvobodzovalo od zaplacení zbytku léčebných útrat, vzniklých ošetřováním jeho rodinného příslušníka ve veřejné nemocnici, není možno uznati správnou. Správnou jest právě dedukce opačná. Poněvadž pojištěnec má zákonný nárok na bezplatné léčení a ošetřování svého onemocnělého rodinného příslušníka, a poněvadž podle zákona jest k těmto povinným dávkám zavázána pojišťovna, která je může poskytnouti poukazem onemocnělého příslušníka rodiny pojištěncovy k léčení a ošetřování ve veřejné nemocnici, a ježto nemocnice — jak bylo dovozeno — má nárok na náhradu útrat tím vzniklých jen proti pojišťovně, třebaže toliko v omezené míře, plyne z toho oprávněnost úsudku, že v zákoně musil by býti obsažen výslovný pozitivní předpis, který by ukládal pojištěnci povinnost, aby část léčebných a ošetřovacích útrat, pojišťovnou nemocnici neuhrazenou, za svého rodinného příslušníka pojišťovnou do nemocnice poukázaného, nemocnici zapravil. Takového předpisu však není. Naopak § 6 lit. b) zák. čl. XXI:1898 ustanovuje výslovně, že členové nemocenských pokladen jsou povinni ošetřovací útraty v nemocnicích platiti sami jen tehdy, nepřípadají-li v celku nebo částečně na řád nemocenské pokladny. Z toho, že pojišťovna není povinna zaplatiti nemocnici celý náklad, o sobě nevyplývá však ještě jako nezbytný logický důsledek, že zbytek neuhrazeného nákladu byl by zavázán zapraviti pojištěnec (srov. také nálezy Budw. A 4638/1906, Boh. A 4502/25, 4976/26 a 9737/32).

Ježto podle těchto úvah náhradní povinnost, uložená st-lům jako pojištěncům podle zák. č. 221/24 zákonem odůvodněna není, nejsou nař. rozhodnutí, jež spočívají na opačném právním názoru, ve shodě se zákonem.

Č. 10.516.

V z o r k y: * Předmětem ochrany vzorkové podle patentu č. 237/1858 ř. z. jest jen určitý tvar průmyslového výrobku a nikoliv materiál, z něhož je zhotoven, ani účel, k němuž se průmyslového výrobku užívá.

(Nález ze dne 5. května 1933 č. 3976.)

V ě c: Josef K. v L. proti zemskému úřadu v Praze o ochranu vzorků.

V ý r o k: S t í ž n o s t s e z a m í t á p r o b e z d ů v o d n o s t.

D ů v o d y: Podle protokolu, sepsaného u zápisního úřadu pro ochranu vzorků při obch. komoře v Praze, dostavil se k tomuto úřadu uvedeného dne Josef K., dnešní st-l, a odevzdal tam k zápisu a k uschování jeden vzorek otevřený dvojmo — hygienické balení kuchyňského koření — a byl deposit tohoto vzorku podle předpisu vepsán v seznam vzorků tom. XV. p. 83 čís. 19.816. Podle spisů pozůstává vzorek ten z obdélníkového sáčku, vyrobeného z celofánu, na jehož přední straně je v tenkém černém orámování umístěno vyobrazení ženy v kuchyňském úboru a nápis: »Hospodyňky radím Vám! Používejte jen zaručeně čistě mleté hygienicky balené koření zák. chr. znač. Kuchař.«

Na podkladě podání st-le de pres. 22. července 1929 vydal okresní úřad ve Varnsdorfu 28. prosince 1929 nález, jímž uznal Dra Josefa R., veřejného společníka fy Josef H. & Co. v Ch. — dnes strany zúčastněné — vinným přestupku § 2 zák. ze 7. prosince 1858 č. 237 ř. z., jehož se dopustil tím, že k balení koření jím prodávaného užívá podle zákona pro Josefa K. chráněného a jím vynalezeného způsobu celofánového balení a odsoudil jej podle § 14 cit. zák. k peněžitě pokutě 500 Kč, v případě nedobytnosti k vězení v trvání 50 dnů. Současně bylo zúčastněné straně zakázáno podle § 12 cit. zák., aby uvedeného způsobu balení koření dále používala a koření prodávala v obalech zhotovených podle chráněného vzorku. Dále jí bylo uloženo, aby stroje a pomůcky, sloužící k napodobení v jejím držení byly učiněny pro tento účel nepotřebnými a aby trestní nález byl podle § 17 cit. zák. uveřejněn na její náklad v ranním vydání »Národní Politiky«. Konečně byla zúčastněná strana uznána povinnou k náhradě útrat řízení částkou 800 Kč ve prospěch st-le.

V důvodech bylo uvedeno, že bylo provedeným šetřením zjištěno, že zúčastněná strana užívá k balení koření sáčků celofánových. Podle předloženého listu potvrzovacího obch. komory v Praze z 5. října 1928, byl na žádost Josefa K. vzorek hygienického balení kuchyňského koření č. 19.816 vepsán v seznam vzorků a jest tento vzorek tím chráněn na 3 léta (sáček z celofánu na balení koření). Nebyla tudíž zúčastněná strana oprávněna stejného způsobu balení koření užívati a dopustila se svým jednáním přestupku § 2 zák. ze 7. prosince 1858 č. 237 ř. z.

K odvolání zúčastněné strany ukazujícím k tomu, že provedené ří-